

Forsvarsministeriet
Klima- og Energiministeriet
26. maj 2011

SAMLENOTAT

4. Stress test af kernekraftværker

KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat

1. Resumé

På det ekstraordinære energirådsmøde den 21. marts og Det Europæiske Råds møde den 24. og 25. marts 2011 besluttedes det, at der som opfølgning på kernekraftulykken ved Fukushima, Japan, skal gennemføres såkaldte stress tests af kernekraftværkerne i EU for at vurdere om de kan modstå lignende naturskabte som menneskeskabte katastrofer. Kommissionen og ENSREG er kommet til enighed om en tre-trins-arbejdsproces, der skal påbegynde revurdering fra 1. juni 2011 af alle 143 kernekraftværker i EU ved brug af en række kriterier. Kommissionen vil på rådsmødet orientere om status for arbejdet med disse stresstests.

2. Baggrund

Jordskælvet og den efterfølgende tsunami i Japan den 11. marts 2011 medførte omfattende ødelæggelser for især Fukushima-Daiichi kernekraftværket med radiologisk udslip til følge. På EU-niveau drøftedes dette på et ekstraordinært energirådsmøde den 21. marts og på Det Europæiske Råds møde den 24. og 25. marts 2011, var der enighed om, at sikkerheden på de europæiske kernekraftværker skal undersøges, herunder at der gennemføres en række stress-tests. Det blev besluttet:

1. Der skal gennemføres en gennemgang af sikkerheden for alle EU's nukleare anlæg på grundlag af en omfattende risikovurdering og sikkerhedsvurdering ("stress tests"). Anvendelsesområde og udformning skal udvikles af ENSREG (Gruppen af Europæiske Nukleare Tilsynsmyndigheder, European Nuclear Safety Regulators Group) og Kommissionen i lyset af erfaringer fra Fukushima. Der skal gøres fuld brug især af WENRA's (Vesteuropæiske Nukleare Tilsynsmyndigheders Sammenslutning, Western European Nuclear Safety Regulators Association) ekspertise.

2. Vurderingen vil blive foretaget af uafhængige nationale myndigheder og gennem peer reviews. Resultater og efterfølgende foranstaltninger bør offentliggøres.
3. Det Europæiske Råd vil vurdere de foreløbige resultater på grundlag af en rapport fra Kommissionen.
4. At EU vil opfordre til at lignende stresstests udføres i nabolandene og på verdensplan.
5. De højeste standarder for nuklear sikkerhed bør gennemføres og forbedres i EU og fremmes internationalt.
6. Kommissionen vil gennemgå de juridiske og lovgivningsmæssige rammer for sikkerheden i nukleare anlæg og foreslå eventuelle forbedringer, som måtte være nødvendige, inden udgangen af 2011.

På den baggrund påbegyndte WENRA i slutningen af marts 2011 arbejdet med udvikling af en systematik ("methodology") til gennemførelse af stress test ved nedsættelse af en særlig task force, der skulle udarbejde forslag hertil. Den 21. april 2011 offentliggjorde WENRA et forslag til specifikationer for stress test og oversendte forslaget til EU Kommissionen samt ENSREG med henblik på behandling på møde i ENSREG den 12.-13. maj 2011. Der er efter en række drøftelser opnået enighed mellem Kommissionen og ENSREG den 25. maj om en metode for de nukleare stress tests.

EU-Kommissionen har på en pressekonference den 25. maj 2011 fremlagt en overordnet plan for gennemførelsen af stress tests.

3. Formål og indhold

Kommissionen vil på rådsmødet opdatere Rådet om status for arbejdet med at gennemføre de nukleare stresstests.

Der er enighed om en tre-trins-arbejdsproces, hvor alle 143 europæiske nukleare kernekraftværker skal revurderes på grundlag af udvidede EU kriterier. Der vil være fokus på såvel naturskabte som menneskeskabte ulykker og katastrofer, herunder terror. Håndteringen af sikkerhedsrelaterede aspekter som f.eks. forebyggelse af terrorhændelser vil blive håndteret adskilt, bl.a. under hensyn til fortrolighed.

Fra 1. juni 2011 vil alle 143 kernekraftværker undergå en fornyet vurdering i en tre-trins-arbejdsproces:

1. Forundersøgelse/revurdering gennemføres af kernekraftværkernes operatører, der besvarer stress test spørgeskemaer, fremsendelse af dokumentation, undersøgelser og planer.
2. National rapport udarbejdet af de nationale nukleare tilsynsmyndigheder for at sikre, at svarene fra kernekraftværksoperatørerne er troværdige.
3. Peer reviews. Multinationale teams vil gennemgå de nationale rapporter.

Disse teams vil bestå af syv personer, herunder én fra Kommissionen og resten fra de 27 nationale nukleare tilsynsmyndigheder. Den endelige sammensætning af disse teams besluttet på et senere tidspunkt. Det enkelte team kan beslutte at inspicere nukleare anlæg på stedet.

Kommissionen er også i tæt kontakt med de lande uden for EU (især Schweiz, Rusland, Ukraine og Armenien) og arbejder med disse lande om revurdering af deres kernekraftværker.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

Energikommissær G. Oettinger har den 16. marts 2011 mundtligt orienteret Europa-Parlamentets miljøudvalg og industriudvalg om forslagene med de nukleare stress tests og lovede at vende tilbage med hensyn til kriterierne for stress test, når de forelå.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant.

7. Konsekvenser

Ikke relevant.

8. Høring

Sagen har været i høring i EU specialudvalget på civilbeskyttelsesområdet faste kreds den 25. maj 2011 samt sendt til orientering til Klima- og Energipolitisk specialudvalg.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Formandskabet har oplyst, at der siden rådsmødet og mødet i Det Europæiske Råd i marts er sket følgende:

På mødet den 22.-23. marts igangsatte WENRA sit arbejde til specifikationer for stress-testene. ENSREG tog på sit møde den 12.-13. maj udgangspunkt i disse bidrag og nåede, med enkelte forbehold, en rimelig grad af enighed om omfanget af og retningslinjerne for testene.

Resultatet foreligger i form af:

- en erklæring, som opfordrer til at indlede stresstestene af kernekraftværkerne den 1. juni. Testene skal dække ekstraordinære naturkatastrofer (safety) som jordskælv og oversvømmelser samt konsekvenserne af eventuelle andre initierende hændelser som kan føre til en flerhed af tab af sikkerhedsfunktioner ("multiple loss of safety functions"), der kræver håndtering af alvorlige ulykker, og de skal videre omfatte menneskelige og organisatoriske faktorer.
- et detaljeret bilag 1 om specifikationer og metodologi for stresstestene;
- et kort bilag 2 om at de nukleare sikkerhedsmyndigheder fortsat bør være en del af processen vedrørende trusler mod sikkerheden.

Med hensyn til Kommissionens forslag om at omfatte sikkerhedstrusler (security) og forebyggelse og reaktion på hændelser som følge af terrorhandlinger, vil dette arbejde blive håndteret i et parallelt arbejdsspor, hvor der nedsættes en arbejdsgruppe under hensyn til de institutionelle kompetencer og behovet for fortrolighed.

Kommissionen kunne på en pressekonference den 25. maj 2011 meddele, at der er opnået enighed om en tre-trins-arbejdsproces, der påbegyndes den 1. juni 2011.

10. Regeringens generelle holdning

Kernekraft har ikke været en del af i Danmarks energipolitik siden 1985, hvilket fastholdes med regeringens Energistrategi 2050. Situationen i Japan viser, at der er behov for en yderligere international indsats for sikkerhed, også overfor meget sjældne og uforudsete hændelser, der ikke som hidtidige ulykker skyldes menneskelige eller tekniske fejl.

Med hensyn til brugen af kernekraft vil regeringen ikke anfægte det traktatfæstede grundprincip om medlemslandenes frie valg af brændselsmiks, men da kernekraftulykker som det japanske potentielt har store grænseoverskridende virkninger, vil regeringen arbejde for den størst mulige sikkerhed på værkerne. Regeringen hilser derfor forslaget om at gennemføre såkaldte "stress-tests" om sikkerheden på kernekraftværkerne i EU velkomment.

Regeringen er tilfreds med det fælles udspil til en tre-trins-arbejdsproces, hvilket ses at bidrage til at fastholde fokus på sikkerheden i forbindelse med de europæiske kernekraftværker.

Regeringen er tilfreds med, at vurdering af sikkerhedstrusler og forebyggelse og reaktion på hændelser som følge af terrorhandlinger også er medtaget i arbejdet.

Regeringen forventer at kunne tage Kommissionens orientering om arbejdet med stress-testene til efterretning.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen blev forelagt Folketingets Europaudvalg skriftligt til orientering den 17. marts 2011, forud for det ekstraordinære rådsmøde den 21. marts 2011.